

Broj: 805-VIII-1368-3/St-2022

Zagreb, 27. listopada 2023.

VRHOVNOM SUDU REPUBLIKE HRVATSKE

putem

TRGOVAČKOG SUDA U ZAGREBU

Trg Johna Fitzgeralda Kennedya 11

10 000 Zagreb

Na broj: St-3104/2022

Predlagatelj: **HRVATSKA NARODNA BANKA**, Zagreb, Trg hrvatskih velikana 3, OIB: 95970281739, zastupana po zaposleniku Mariu Plešeu, mag. iur. s položenim pravosudnim ispitom

Dužnik: **EURO-KAT KREDITNA UNIJA – u likvidaciji**, Zagreb, Ulica grada Mainza 24, OIB: 84366072257

Radi: otvaranja stečajnog postupka i određivanja mjera osiguranja

PRIJEDLOG ZA DOPUŠTENJE REVIZIJE PREDLAGATELJA

I. Trgovački sud u Zagrebu donio je 4. srpnja 2023. pod poslovnim brojem 85. St-3104/2022 Rješenje kojim se odbacuju prijedlozi Hrvatske narodne banke (dalje u tekstu: **Predlagatelj**) od 8. studenog 2022. za otvaranje stečajnog postupka nad EURO-KAT kreditnom unijom – u likvidaciji (dalje u tekstu: **Dužnik**) i za određivanje mjera osiguranja (dalje u tekstu: **Prvostupanjsko rješenje**). Povodom žalbe Predlagatelja Visoki trgovački sud Republike Hrvatske donio je pod poslovnim brojem 75 PŽ-2400/2023-2 dana 23. kolovoza 2023. rješenje kojim se odbija kao neosnovana žalba Predlagatelja te potvrđuje prvostupanjsko rješenje (dalje u tekstu: **Drugostupanjsko rješenje**).

Drugostupanjsko rješenje je na mrežnoj stranici e-Oglasna ploča sudova objavljeno 21. rujna 2023. te se isto smatra dostavljenim istekom osmog dana od dana objave. Stoga Predlagatelj u zakonskom roku od 30 dana od dana dostave ovim putem podnosi prijedlog za dopuštenje revizije protiv Drugostupanjskog rješenja.

II. Prijedlog za dopuštenje revizije Predlagatelj podnosi sukladno članku 19. stavku 8. Stečajnog zakona ("Narodne novine" br. 71/2015., 104/2017. i 36/2022., dalje u tekstu: **Stečajni zakon**) u vezi sa člancima 385.a, 387., 388. i 400. Zakona o parničnom postupku ("Narodne novine" br. 53/1991., 91/1992., 58/1993., 112/1999., 88/2001., 117/2003., 88/2005., 02/2007., 84/2008., 96/2008., 123/2008., 57/2011., 148/2011., 25/2013., 89/2014., 70/2019., 80/2022. i 114/2022., dalje u tekstu: **ZPP**) povodom koje se može očekivati odluka o pravnom pitanju koje su nižestupanjski sudovi u ovom predmetu (sporu) razmatrali, a koje je važno za odluku u ovom predmetu (sporu) i za osiguranje jedinstvene primjene prava i ravnopravnosti svih u njegovoj primjeni, ali i za razvoj prava u sudskoj praksi, a osobito jer je riječ o pravnom pitanju o kojem nema prakse Vrhovnog suda Republike Hrvatske, a praksa nižestupanjskih sudova nije jedinstvena.

Predlagatelj prvenstveno ističe da je prijedlog za dopuštenje revizije na Drugostupanjsko rješenje dopušten jer se radi o rješenju drugostupanjskog suda kojim je postupak pravomoćno završen, a nalazi se u Katalogu rješenja iz ovršnog i stečajnog zakona protiv kojih je dopuštena izvanredna revizija prihvaćenom na osmoj sjednici Gradanskog odjela Vrhovnog suda Republike Hrvatske održanoj 17. prosinca 2018., a koji se na odgovarajući način primjenjuje na prijedloge za dopuštenje revizije.

III. U Prvostupanjskom rješenju u bitnom se iznosi stajalište da se nad Dužnikom, kao kreditnom unijom, ne može provesti stečajni postupak prema pravilima Stečajnog zakona. Umjesto toga, prvostupanjski sud drži da je u odnosu na Dužnika potrebno podnijeti prijedlog za pokretanje postupka prisilne likvidacije u skladu s odredbama Zakona o prisilnoj likvidaciji kreditnih institucija ("Narodne novine" br. 146/2020., dalje u tekstu: **Zakon o prisilnoj likvidaciji**) budući da Zakon o kreditnim unijama ("Narodne novine" br. 141/2006., 25/2009. i 90/2011., dalje u tekstu: **ZOKU**) u članku 73. predviđa da se na stečajni postupak nad kreditnim unijama na odgovarajući način primjenjuju odredbe propisa koji uređuje stečaj banaka, a odredbe o stečaju banaka nakon donošenja Zakona o izmjenama i dopunama Zakona o kreditnim institucijama ("Narodne novine" br. 146/2020., dalje u tekstu: **ZOKI/20**) i stupanja na snagu Zakona o prisilnoj likvidaciji 1. siječnja 2021. više ne postoje. Prvostupanjski sud svoje stajalište prvenstveno obrazlaže time da je jedan od ciljeva postupka prisilne likvidacije, jednako kao kod stečajnog postupka, skupno namirenje vjerovnika, a da je jedan od razloga za podnošenje prijedloga za pokretanje postupka prisilne likvidacije, jednako kao i kod stečajnog postupka, postojanje prezaduženosti kod Dužnika te da je Zakon o prisilnoj likvidaciji kreditnih institucija *lex specialis* u odnosu na Stečajni zakon kao i *lex posterior* u odnosu na ZOKU.

Predlagatelj je podnoseći žalbu od 20. srpnja 2023. protiv Prvostupanjskog rješenja prvenstveno naveo da je Prvostupanjskim rješenjem pogrešno primijenjeno materijalno pravo budući je prijedlog Predlagatelja od 8. studenog 2022. za otvaranje stečajnog postupka nad Dužnikom odbačen uz obrazloženje prvostupanjskog suda da bi se na stečaj kreditne unije trebao primijeniti Zakon o prisilnoj likvidaciji.

Predlagatelj suprotno izraženom stajalištu prvostupanjskog suda smatra da Zakon o prisilnoj likvidaciji nije *lex specialis* u odnosu na kreditne unije s obzirom na to da se odredbe Zakona o prisilnoj likvidaciji izrijeком odnose na vrstu insolventijskog postupka koji je posebno prilagođen kreditnim institucijama. Kreditne institucije su naime uključene u sustav osiguranja depozita kojim upravlja Hrvatska agencija za osiguranje depozita (dalje u tekstu: HAOD) (kojim se jamči isplata depozita do visine od 100.000,00

ura) za razliku od kreditnih unija koje nisu uključene u taj sustav pa njihovi deponenti ne uživaju blagodati osiguranja depozita. Dodatno, isplatni redovi u koje se svrstavaju tražbine vjerovnika u postupku prisilne likvidacije kreditnih institucija razlikuju se od isplatnih redova u redovnom stečajnom postupku jer su isti prilagođeni poslovanju i obvezama kreditnih institucija. Naime, u smislu Zakona o prisilnoj likvidaciji u postupku prisilne likvidacije kreditnih institucija tražbine vjerovnika razvrstavaju se u isplatne redove koji su različiti od odgovarajućih isplatnih redova propisanih Stečajnim zakonom. Konkretno, članak 33. Zakona o prisilnoj likvidaciji za kreditne institucije predviđa šest (6) viših isplatnih redova dok Stečajni zakon u članku 138. propisuje postojanje samo dva (2) viša isplatna reda.

Slijedom iznesenih činjenica da kreditne unije nisu uključene u sustav osiguranja depozita HAOD-a te da se isplatni redovi u postupku prisilne likvidacije kreditnih institucija suštinski razlikuju od onih propisanih Stečajnim zakonom, tražbine vjerovnika kreditnih unija uopće ne mogu biti razvrstane u šest viših isplatnih redova koji se primjenjuju na prisilnu likvidaciju kreditnih institucija, a posebno ne mogu biti razvrstane u 3., 4. i 5. viši isplatni red u smislu Zakona o prisilnoj likvidaciji.

Također, pojedini razlozi za pokretanje prisilne likvidacije primjenjivi su isključivo na kreditne institucije kao primjerice razlozi vezani uz pad stope kapitala u odnosu na ukupnu izloženost riziku kreditne institucije sukladno članku 13. stavku 2. Stečajnog zakona.

Budući da stečaj banaka na kojeg upućuje članak 73. ZOKU-a kao takav više ne postoji jer su sve relevantne odredbe koje su regulirale stečaj banaka brisane člankom 101. ZOKI/20, a Zakon o prisilnoj likvidaciji zbog ranije u ovom prijedlogu iznesenih razloga nije smisleno primijeniti na kreditnu uniju, Predlagatelj je u žalbi naveo kako time nastaje pravna praznina u odnosu na tumačenje članka 73. ZOKU-a koju je jedino moguće popuniti primjenom odredbi Stečajnog zakona kao *lex generalis*.

Drugostupanjskim rješenjem odbijena je žalba Predlagatelja uz obrazloženje da je Prvostupanjsko rješenje pravilno i na zakonu osnovano s obzirom na to da nisu utvrđene bitne povrede odredaba parničnog postupka niti je utvrđena pogrešna primjena materijalnog prava. Visoki trgovački sud Republike Hrvatske svoj stav temelji na tome da je Dužnik kreditna unija za koju je člankom 73. ZOKU-a propisano da se na stečajni postupak na odgovarajući način primjenjuju odredbe propisa koji uređuje stečaj banaka. Nastavno na navedeno Visoki trgovački sud Republike Hrvatske ispravno ističe da je do 1. siječnja 2021. stečaj banaka kao kreditnih institucija uređivao Zakon o kreditnim institucijama ("Narodne novine" br. 159/2013., 19/2015., 102/2015., 15/2018., 70/2019. i 47/2020.), ali je odredbama ZOKI/20 brisana cijela XXI. glava koja uređuje stečaj kreditne institucije pa je time jasno propisano da se nad kreditnom institucijom ne može voditi stečajni postupak već samo postupak prisilne likvidacije. Također, svoj stav pojašnjava i time da Zakonom o prisilnoj likvidaciji nije propisano da se odredbe toga zakona ne primjenjuju na kreditnu uniju. Zaključno, Drugostupanjskim rješenjem je obrazloženo kako ostali žalbeni razlozi ovdje Predlagatelja koji se odnose na način uređivanja isplatnih redova u Zakonu o prisilnoj likvidaciji kreditnih institucija, okolnost da u postupku prisilne likvidacije sudjeluje Hrvatska agencija za osiguranje depozita čije sudjelovanje ne bi bilo smisleno u postupku koji se vodi nad subjektom koji ne sudjeluje u sustavu osiguranja depozita (tj. nad kreditnom unijom), kao i okolnost da se vode i drugi stečajni postupci nad kreditnim unijama ne utječe na pravilnost pobijane odluke.

IV. Pravno pitanje

Predmet ovog postupka je ocjena dopuštenosti revizije protiv Drugostupanjskog rješenja vezano uz pravno pitanje je li nad kreditnom unijom dopušten prijedlog za otvaranje stečajnog postupka temeljem Stečajnog zakona odnosno pravno pitanje može li se nad kreditnom unijom otvoriti i provesti stečajni postupak ili se na kreditne unije primjenjuju pravila koja se odnose na prisilnu likvidaciju kreditnih institucija.

Predlagatelj prvenstveno ističe kako je Dužnik, kao kreditna unija, financijska institucija za koju je člankom 73. ZOKU-a propisano da se na stečajni postupak nad njom odgovarajuće primjenjuju odredbe propisa koji uređuje stečaj banaka. Stečaj banaka bio je do stupanja na snagu ZOKI/20 uređen Zakonom o kreditnim institucijama, međutim nakon stupanja na snagu relevantnih odredbi tog zakona, kao i Zakona o prisilnoj likvidaciji odnosno od 1. siječnja 2021. nastala je svojevrsna pravna praznina brisanjem odredbi o stečaju banaka.

U odnosu na stav Visokog trgovačkog suda Republike Hrvatske da Zakonom o prisilnoj likvidaciji nije propisano da se odredbe toga zakona ne primjenjuju na kreditnu uniju, Predlagatelj smatra da je bitno sagledati i da je člankom 3. stavkom 1. Stečajnog zakona propisano da se predstečajni i stečajni postupak mogu provesti nad pravnom osobom i nad imovinom dužnika pojedinca, ako zakonom nije drukčije određeno. Za ocjenu pravnog pitanja u vezi kojega se podnosi ovaj Prijedlog posebno je indikativan stavak 6. istog članka Stečajnog zakona kojim je izričito propisano da se predstečajni postupak ne može provesti nad financijskom institucijom, **kreditnom unijom**, investicijskim društvom i društvom za upravljanje investicijskim fondovima, kreditnom institucijom, društvom za osiguranje i reosiguranje, leasing-društvom, institucijom za platni promet i institucijom za elektronički novac. Dakle, zakonodavac je u pogledu kreditnih unija jasno isključio primjenu dijela Stečajnog zakona koji se odnosi na predstečajni postupak. Međutim, takvo isključenje primjene Stečajnog zakona u pogledu provođenja stečajnog postupka nad kreditnim unijama nije propisano niti Stečajnim zakonom, a ni drugim zakonom pa je nesporno da se na stečaj kreditnih unija u konkretnoj situaciji primjenjuje Stečajni zakon.

Slijedom iznesenog, Predlagatelj drži potrebnim posebno se osvrnuti na ranije spomenuto pravno stajalište iz Drugostupanjskog rješenja prema kojemu se Zakon o prisilnoj likvidaciji primjenjuje na stečaj kreditnih unija zbog toga što tim zakonom nije propisano da se njegove odredbe ne primjenjuju na kreditnu uniju. Ovakvo zaključivanje ukazuje se pravno-logički promašenim zbog više razloga. Prvo, dokazivanje u pravu posizanjem za negativnim činjenicama (tj. argumentom da nešto jest zato jer nije propisano/ugovoreno/iskazano da nije) inače je upitno pa bi se sudovi trebali kloniti ove vrste zaključivanja. Drugo, odredba čije nepostojanje Drugostupanjsko rješenje uzima kao dokaz primjene Zakona o prisilnoj likvidaciji na stečaj kreditnih unija bila bi nomotehnički sasvim upitna jer bi u tom slučaju takva odredba trebala popisati sve subjekte na koje se Zakon o prisilnoj likvidaciji ne odnosi (što bi se moglo protegnuti na nekoliko desetina subjekata). Treće, dikcija članka 3. Zakona o prisilnoj likvidaciji ne ostavlja dvojbe da se isti primjenjuje isključivo na (i) *kreditne institucije sa sjedištem u Republici Hrvatskoj* koje su od Hrvatske narodne banke dobile odobrenje za rad i (ii) *podružnice kreditne institucije iz treće zemlje* koje su od Hrvatske narodne banke dobile odobrenje za osnivanje podružnice kreditne institucije iz treće zemlje. Nesporno, Dužnik nije niti jedan od spomenuta dva subjekta. Četvrto,

kao što je ranije izneseno, na stečaj kreditnih unija u odsutnosti specijalnog zakona primjenjuje se Stečajni zakon.

Končano, treba uzeti u obzir i da je člancima 70. i 71. ZOKU-a već uređen postupak pod nazivom "prisilna likvidacija" kreditnih unija i da taj postupak prisilne likvidacije pokreće Hrvatska narodna banka i imenuje likvidatora ako su ispunjeni uvjeti iz članka 70. Zakona o kreditnim unijama. Radi se o postupku *sui generis* koji se pokreće kada kreditnoj uniji bude oduzeto odobrenje za rad, odnosno kada takvo odobrenje prestane važiti, koji postupak je različit od postupka prisilne likvidacije u smislu Zakona o prisilnoj likvidaciji. Prema tome, kada bi se prihvatilo stajalište iz Drugostupanjskog rješenja da se na stečaj kreditne unije primjenjuje Zakon o prisilnoj likvidaciji, kreditne unije bi bile subjekt dva sasvim različita postupka istog naziva – "prisilna likvidacija" (jedan temeljem članka 70. ZOKU, drugi temeljem Zakona o prisilnoj likvidaciji). To ne samo da bi bilo apsurdno već bi u pravni sustav unijelo značajnu pravnu nesigurnost.

Slijedom svega navedenog, pravno pitanje Predlagatelja glasi:

Može li se nad kreditnom unijom otvoriti stečajni postupak?

1. Razmatranje pravnog pitanja od strane nižestupanijskih sudova u tom predmetu (sporu):

Trgovački sud u Zagrebu te Visoki trgovački sud Republike Hrvatske su u svojim odlukama razmatrali navedeno pitanje te zaključili da se nakon 1. siječnja 2021. nad kreditnim unijama ne može pokrenuti i voditi stečajni postupak već isključivo postupak prisilne likvidacije, pri čemu uopće nisu uzeli u obzir da ZOKU prisilnu likvidaciju kreditnih unija uređuje na bitno drugačiji način od Zakona o prisilnoj likvidaciji kojim je propisano da se postupak prisilne likvidacije kreditne institucije može otvoriti samo nad kreditnim institucijama.

2. Važnost pravnog pitanja za odluku u predmetu (sporu) i za osiguranje jedinstvene primjene prava i ravnopravnosti svih u njegovoj primjeni ili razvoj prava u sudskoj praksi:

Navedeno pravno pitanje važno je za konkretan predmet (spor) jer o njemu ovisi može li se nad kreditnom unijom provesti stečajni postupak što je glavni prijedlog Predlagatelja. Međutim, Prvostupanjskim i Drugostupanjskim rješenjem nije u potpunosti riješeno sporno pravno pitanje. Naime, okolnost da je odbačen prijedlog za otvaranje stečajnog postupka ne znači da bi eventualno naknadno podneseni prijedlog za pokretanje postupka prisilne likvidacije bio usvojen odnosno da povodom takvog prijedloga ne bi bio zauzet drugačiji stav od onoga koji je zauzet u ovom predmetu (sporu), zbog čega bi vjerovnicima kreditne unije mogla nastati teško nadoknadiiva šteta.

Nadalje, to pitanje je važno i za jedinstvenu primjenu prava i ravnopravnost svih u njegovoj primjeni s obzirom na to da trenutno u Republici Hrvatskoj posluje ukupno dvadeset i četiri kreditne unije koje nisu u stečaju, a za koje bi se teoretski mogli ispuniti neki od stečajnih razloga o kojima mogu odlučivati različiti trgovački sudovi. Navedeno proizlazi iz odredbe članka 74. ZOKU-a u skladu s kojom prijedlog za otvaranje stečaja nad kreditnom unijom mogu podnijeti vjerovnici, kreditna unija ili Hrvatska narodna banka, a prijedlog za pokretanje postupka prisilne likvidacije može podnijeti uz Hrvatsku narodnu banku iznimno i likvidator ako je kreditna institucija u redovnoj likvidaciji sukladno članku 9. stavcima 1. i 2. Zakona o prisilnoj likvidaciji, čime je sužen krug predlagatelja.

Također, Predlagatelj navodi kako postoji praksa nižestupanijskih sudova koja nije jedinstvena jer je Trgovački sud u Zagrebu Stalna služba u Karlovcu povodom prijedloga Predlagatelja od 7. srpnja 2022. otvorio stečajni postupak nad SINDIKALNO ŠTEDNO-KREDITNOM UNIJOM Rješenjem poslovni broj 2 St-2042/2022-16 od 8. rujna 2022. te Trgovački sud u Bjelovaru povodom prijedloga Predlagatelja od 4. studenog 2021. otvorio je i zaključio stečajni postupak nad BJELOVARSKOM KREDITNOM UNIJOM u likvidaciji Rješenjem poslovni broj 3 St-432/2021-17 od 2. lipnja 2022.

Dakle, odlukom o pravnom pitanju će se riješiti nedoumica koja pogađa veći broj pravnih subjekata te će pridonijeti razvoju prava u sudskoj praksi.

3. Pravno pitanje o kojem nema prakse Vrhovnog suda Republike Hrvatske:

Predlagatelj ističe da on sukladno članku 50. ZOKU-a nadzire rad nad poslovanjem kreditnih unija te da se takvo pravno pitanje nije do sada pojavljivalo pred Vrhovnim sudom Republike Hrvatske. Kao što je ranije navedeno zbog nejedinstvene prakse nižestupanijskih nužna je odluka Vrhovnog suda Republike Hrvatske.

V. Predlagatelj još jednom naglašava da se radi o pravnom pitanju za koje se ne može reći da bi sadržaj pravne norme bio jasan i izvan svake dvojbe te je isto relevantno ne samo za predmetni postupak (spor) već i za sve druge buduće postupke, kao i obavljanje temeljnih zadataka Predlagatelja u vidu obavljanja supervizije i nadzora poslovanja kreditnih unija pa je revizijska odluka nužna radi otklanjanja nesigurnosti i nedorečenosti uzrokovane različitom sudskom praksom. Slijedom svega navedenog, Predlagatelj predlaže Vrhovnom sudu Republike Hrvatske dopustiti Predlagatelju podnošenje revizije u ovoj pravnoj stvari.

HRVATSKA NARODNA BANKA

po generalnoj punomoći zajedno s potvrdom o položenom pravosudnom ispitu deponiranima

pod br.: 39 Su-1063/22

Mario Pleše

Prilozi:

- Rješenje Trgovačkog suda u Zagrebu poslovni broj 85. St-3104/2022 od 4. srpnja 2023.
- Žalba Predlagatelja od 20. srpnja 2023.
- Rješenje Visokog trgovačkog suda Republike Hrvatske poslovni broj 75 PŽ-2400/2023-2 od 23. kolovoza 2023.
- Rješenje Trgovačkog suda u Zagrebu, Stalna služba u Karlovcu poslovni broj 2 St-2042/2022-16 od 8. rujna 2022.
- Rješenje Trgovačkog suda u Bjelovaru poslovni broj: 3 St-432/2021-17 od 2. lipnja 2022.